

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 15-04-2020 r.

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.501.89.2020.CW

**Pan
Inspektor Piotr Zabuski
Komendant Miejski Policji
w Olsztynie**

ePUAP

Szanowny Panie Komendancie,

w związku z opublikowaniem na stronie internetowej Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie oświadczenia¹ w sprawie policyjnej interwencji na ul. Sikorskiego w Olsztynie z dnia 7 kwietnia 2020 r., działając z urzędu z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), pragnę zwrócić się do Pana z prośbą o przyjęcie następujących uwag.

W jednym z fragmentów oświadczenia opublikowanego w związku z upowszechnieniem w Internecie nagrania z interwencji funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie z dnia 7 kwietnia 2020 r. poinformowano, że „publikowanie filmów z interwencji Policji może rodzić odpowiedzialność z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych”. Naruszenie to ma, zgodnie z treścią oświadczenia, polegać na niepoinformowaniu policjantów o celu przetwarzania danych, wymaganym zgodnie z przepisem art. 13 RODO. Powołano się przy tym na stanowisko wyrażone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie C-345/17, *Sergejs Buivids*, ECLI:EU:C:2019:122, cytując następujący fragment orzeczenia: „przetwarzaniem danych

¹ <http://www.olsztyn.policja.gov.pl/o02/aktualnosci/68018,Oswiadczenie-w-sprawie-policyjnej-interwencji-na-ul-Sikorskiego-w-Olsztynie.html> (dostęp: dnia 14 kwietnia 2020 r.).

osobowych jest także nagrywanie policjantów podczas wykonywania przez nich czynności służbowych (przyjmowania zeznań) oraz późniejsze opublikowanie nagrania w Internecie — bo zarejestrowany przez kamerę obraz i dźwięk pozwala ustalić tożsamość tych osób, przez co stanowi on dane osobowe”.

Należy zauważyć, że wskazany powyżej fragment nie wyraża w całości stanowiska przedstawionego w cytowanym wyżej wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 14 lutego 2019 r. Stwierdzenie, że nagrywanie funkcjonariuszy policji podczas wykonywania przez nich czynności służbowych oraz publikacja tych nagrań w Internecie stanowią przetwarzanie danych osobowych, jest zawarte w odpowiedzi na pierwsze z dwóch sformułowanych pytań prejudycjalnych i potwierdza jedynie, że czynności te objęte są zakresem stosowania przepisów o ochronie danych osobowych i muszą być z nimi zgodne. **Zarówno dla sprawy, na bazie której wydano wyrok, jak i dla sprawy, której dotyczy oświadczenie opublikowane przez Komendę Miejską Policji w Olsztynie, kluczowe są rozważania zawarte w odpowiedzi na drugie pytanie, które zostały w treści oświadczenia pominięte.** Pytanie to dotyczyło możliwości uznania publikacji nagrania z interwencji przez osobę prywatną za działanie w ramach **tzw. wyjątku dziennikarskiego**, o którym mowa w art. 9 dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. U. UE. L. z 1995 r. Nr 281, str. 31 ze zm.).

Trybunał Sprawiedliwości UE w treści wyroku dotyczącej drugiego pytania potwierdził, że **cel przepisów o ochronie danych osobowych, jakim jest ochrona prawa do prywatności, nie może zostać osiągnięty bez uwzględnienia okoliczności, że prawa wynikające z tych przepisów należy w pewnym stopniu pogodzić z podstawowym prawem do wolności wypowiedzi.** Podkreślono poza tym, że „aby uwzględnić doniosłość wolności wypowiedzi w społeczeństwie demokratycznym, należy szeroko interpretować związane z nią pojęcia, w tym pojęcie dziennikarstwa (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., *Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, pkt 56). W związku z tym Trybunał przypomniał, że – zgodnie z ustalonym orzecnictwem – „za działalność dziennikarską mogą zostać uznane działania, których celem jest publiczne

rozpowszechnienie informacji, opinii lub myśli za pomocą jakiegokolwiek środka przekazu”, a okoliczność, że nagrywający nie jest zawodowym dziennikarzem nie wyklucza tego, aby zakresem stosowania powyższego przepisu nie można było objąć zarejestrowania nagrania wideo oraz opublikowania go na stronie internetowej zawierającej materiały wideo, na której użytkownicy mogą zamieszczać, odtwarzać i rozpowszechniać nagrania wideo (punkty 55-57 wyroku).

Oczywiście, jak podkreślił Trybunał Sprawiedliwości UE w cytowanym wyroku, nie każde opublikowanie materiału wideo w Internecie uznać można za wpisujące się w zakres „działalności dziennikarskiej”. **Jeśli jednak – co pozostaje w związku z niniejszą sprawą – upowszechnienie nagrania z interwencji miało na celu zwrócenie uwagi opinii publicznej na stanowiące zdaniem nagrywającego nadużycie działania funkcjonariuszy policji, choćby bez ich wiedzy i zgody, czynność taka może zostać uznana za działanie podjęte w ramach korzystania z wyjątku działalności dziennikarskiej.** Rozważania te pozostają aktualne na gruncie obowiązującego obecnie stanu prawnego. Odpowiednie wyłączenie zastosowania przepisów o ochronie danych osobowych w tym zakresie wynikają z treści rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.) (zob. pkt 153 preambuły oraz art. 85).

Jak wskazano w treści ww. orzeczenia, na gruncie tego typu spraw należy każdorazowo dokonywać starannego wyważenia pomiędzy prawem do poszanowania życia prywatnego i prawem do wolności wypowiedzi. Konieczność zapewnienia możliwości sprawowania społecznej kontroli działań funkcjonariuszy policji co do ich zgodności z prawem, w szczególności w związku z wolnością i nietykalnością osobistą, o których mowa w art. 41 Konstytucji RP, ma przy tym bardzo istotne znaczenie w demokratycznym państwie prawa, czego wyraz stanowią rozważania przedstawione przez Trybunał Sprawiedliwości UE w treści przywoływanego orzeczenia w odniesieniu do drugiego pytania prejudycjalnego. Rozważania te zostały jednak pominięte w treści oświadczenia opublikowanego na stronie Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie, którego dotyczy niniejsze wystąpienie.

Dodać należy, że art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1791) stanowi, że „do działalności polegającej na redagowaniu, przygotowywaniu, tworzeniu lub publikowaniu materiałów prasowych w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – *Prawo prasowe* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914) (...) nie stosuje się przepisów art. 5-9, art. 11, art. 13-16, art. 18-22, art. 27, art. 28 ust. 2-10 oraz art. 30 rozporządzenia 2016/679”. Jakkolwiek w odniesieniu do tzw. wyjątku dziennikarskiego ustawa odsyła do przepisów ustawy – *Prawo prasowe*, które samo przewiduje bardzo szerokie rozumienie działalności dziennikarskiej, to i tak wyjątek ten musi być jednak przede wszystkim interpretowany w zgodzie z prawem unijnym, celem RODO (zob. pkt 153 preambuły RODO) oraz orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości.

Biorąc pod uwagę powyższe, Rzecznik Praw Obywatelskich postanowił zwrócić się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o uzupełnienie treści oświadczenia dotyczącego interwencji z dnia 7 kwietnia 2020 r. Całkowite pominięcie drugiej części uzasadnienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 14 lutego 2019 r., przy jednoczesnym ograniczeniu oświadczenia do informacji, że nagrywanie interwencji policji stanowi czynność przetwarzania danych osobowych i może rodzić odpowiedzialność nagrywającego z tego tytułu, **może wprowadzać obywateli w błąd co do przysługujących im praw i ograniczać faktyczne z nich korzystanie w ramach sprawowania społecznej kontroli działania funkcjonariuszy władzy publicznej poprzez opinię publiczną.**

W związku z tym, działając z upoważnienia RPO na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich w celu zapewnienia skutecznej ochrony wolności i praw człowieka i obywatela, zwracam się do Pana Komendanta z prośbą o uzupełnienie treści oświadczenia zgodnie z treścią niniejszego wystąpienia.

Proszę uprzejmie o poinformowanie RPO o podjętych w tej sprawie działaniach.

Z wyrazami szacunku

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan

ml. insp. Krzysztof Łaskiewicz

Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji

ds. Ochrony Praw Człowieka

Komenda Główna Policji

ePUAP